

Právo a sport

5. přednáška

Mgr. Ing. Jiří Tobíšek

Odovědnost trenéra za spáchání trestného činu

Za spáchání trestného činu je vždy odpovědná pouze osoba, která se svým jednáním tohoto činu dopustila.

Nově sice může být trestně odpovědná i právnická osoba (tj. i spolek), ale ta se nemůže dopustit všech trestných činů uvedených v trestním zákoníku, protože mezi trestnými činy, za které lze stíhat právnickou osobu, není **žádný trestný čin proti životu a zdraví**, tedy její stíhání za dále uvedené trestné činy možné není.

Trestní odpovědnost pak nastává **pouze tehdy, jsou-li splněny všechny předpoklady jejího vzniku** dle trestního zákoníku.

Především musí být jednáním naplněna skutková podstata toho, kterého činu, a dále je zde rovněž nutnost zavinění, a to většinou zavinění úmyslného, pokud zákon výslovně nestanoví, že stačí zavinění z nedbalosti.

Odpovědnost trenéra za spáchání trestného činu

Z hlediska sportovní činnosti v úvahu připadají tyto trestné činy:

§ 150 Neposkytnutí pomoci

- (1) Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo jiného vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta.
- (2) Kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví nebo vážného onemocnění, neposkytne potřebnou pomoc, ač je podle povahy svého zaměstnání povinen takovou pomoc poskytnout, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.

Odovědnost trenéra za spáchání trestného činu

V tomto ustanovení jsou zahrnuty dvě skutkové podstaty:

1. TČ se dopustí ten, kdo osobě, která je v nebezpečí smrti nebo jeví známky vážné poruchy zdraví, neposkytne potřebnou pomoc, ač tak může učinit bez nebezpečí pro sebe nebo jiného

Zde je vyjádřena **obecná povinnost konat – poskytnout pomoc**, a to zásadně povinnost každého, kdo může takovou pomoc poskytnout (dle výkladu však postačí pomoc ve formě zavolání RZ)

2. **závažnějšího** TČ se dopustí ten, kdo potřebnou pomoc neposkytne, ač je takovou pomoc povinen poskytnout **podle povahy svého zaměstnání**.

Jedná se o přísnější skutkovou podstatu; jednak ten, kdo je povinen poskytnout pomoc podle povahy svého zaměstnání, tak **musí učinit** aniž je zde dána podmínka, že je to pro něj bez nebezpečí; a dále je zde přísnější postih.

Zaměstnáním, ze kterého daná povinnost vyplývá, je např. **zaměstnání lékaře, plavčíka, požárníka**; jedná se o profesionální výkon dané činnosti, kterou osoba vykonává jako své zaměstnání, nikoli o dobrovolníky či osoby, které danou činnost vykonávají jako členové spolku.

Odpovědnost trenéra za spáchání trestného činu

§ 143 Usmrcení z nedbalosti

- (1) Kdo jinému z nedbalosti způsobí smrt, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta nebo zákazem činnosti.
- (2) Odnětím svobody na jeden rok až šest let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.
- (3) Odnětím svobody na dvě léta až osm let bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony.
- (4) Odnětím svobody na tři léta až deset let bude pachatel potrestán, způsobí-li činem uvedeným v odstavci 3 smrt nejméně dvou osob.

§ 147 Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti

- (1) Kdo jinému z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti.
- (2) Odnětím svobody na šest měsíců až čtyři léta nebo peněžitým trestem bude pachatel potrestán, spáchá-li čin uvedený v odstavci 1 proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona.
- (3) Kdo z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví nejméně dvou osob proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony, bude potrestán odnětím svobody na dvě léta až osm let.

Odpovědnost trenéra za spáchání trestného činu

§ 148 Ublížení na zdraví z nedbalosti

- (1) Kdo jinému z nedbalosti ublíží na zdraví tím, že poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo zákazem činnosti.
- (2) Kdo z nedbalosti způsobí ublížení na zdraví nejméně dvou osob proto, že hrubě porušil zákony o ochraně životního prostředí nebo zákony o bezpečnosti práce nebo dopravy anebo hygienické zákony, bude potrestán odnětím svobody až na tři léta.

Odpovědnost trenéra za spáchání trestného činu

I v případě trestní odpovědnosti však existují **okolnosti vylučující protiprávnost činu**, ač jinak znaky trestného činu vykazuje.

Jde obdobně jako v případě občanskoprávní odpovědnosti o **nutnou obranu, krajní nouzi, svolení poškozeného a přípustné riziko**.

V těchto případech je pak vyloučena trestní odpovědnost.

Odpovědnost trenéra za spáchání trestného činu

Bohužel v případě odpovědnosti za způsobenou újmu nelze stanovit univerzální návod v tom smyslu, jaké přesně povinnosti by měly být plněny, neboť tyto se budou odvíjet od specifik konkrétní situace.

I když tedy vznik odpovědnosti vyloučit úplně nelze, lze nicméně minimalizovat její hrozbu, a to zejména následujícím:

- a) dodržováním bezpečnostních pravidel daného sportovního odvětví (potřebná výstroj, výzbroj apod.);
- b) u náročnějších sportovních disciplín lze doporučit, aby byl k dispozici doklad o zdravotní způsobilosti sportovců;
- c) seznámením sportovců s pravidly pobytu ve sportovním areálu, tělocvičně;
- d) zajištěním dozoru.

Odpovědnost člena orgánu spolku

§159 OZ

(1) Kdo přijme funkci člena voleného orgánu, zavazuje se, že ji bude vykonávat s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Má se za to, že jedná nedbale, kdo není této péče řádného hospodáře schopen, ač to musel zjistit při přijetí funkce nebo při jejím výkonu, a nevyvodí z toho pro sebe důsledky.

Tímto zákonným ustanovením je dána povinnost členu orgánu spolku vykonávat svou funkci s nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí (tzv. péče řádného hospodáře); za nedbalé je považováno chování člena orgánu, který není této péče schopen, ač to musel vědět.

Tato povinnost nemůže být vnitřními předpisy spolku omezena.

Nezaniká se zánikem funkce.

Odpovědnost člena orgánu spolku

Je nutno zásadně rozlišovat odpovědnost :

- **spolku** jako právnické osoby
- **členů orgánu** spolku (např. předsedy spolku)

Neplatí, že pokud škodu způsobí svou činností spolek, nese za to odpovědnost vždy např. předseda

Odpovědnost spolku:

Spolek jako právnická osoba je způsobilý být ze své činnosti odpovědný třetím osobám.

Pokud osoby, kterými je spolková činnost vykonávána (např. funkcionáři klubu, členové klubu, zaměstnanci apod.), **nepřekročí zcela zjevně své pravomoci**, pak za škodu způsobenou jejich jednáním **nese odpovědnost spolek, nikoli oni osobně** (např. pokud trenér povede standardním způsobem trénink, a přesto při něm dojde k úrazu sportovce, pak případnou odpovědnost za úraz při tréninku ponese klub, nikoli sám trenér).

Odpovědnost člena orgánu spolku

Vůči svému funkcionáři / členovi / zaměstnanci, který svým jednáním škodu způsobil a zavinil, může spolek uplatnit tzv. regresní nárok (tj. může po něm chtít nahradit to, co musel spolek v rámci své odpovědnosti hradit poškozenému).

Odpovědnost člena orgánů spolku (např. předsedy):

Základní funkcí této odpovědnosti je ochrana spolku (klubu) vůči chybnému jednání členů jeho orgánů; nejedná se tedy primárně o ochranu osob, institucí, organizací apod. mimo spolek.

Uplatní se tedy především „dovnitř“ spolku, tj. v případech, kdy spolku jednáním člena jeho orgánu (funkcionáře) vznikne škoda; její základní funkcí je tak především možnost spolku požadovat po svém funkcionáři náhradu škody v případech, kdy se tento choval takovým způsobem, že spolku jeho jednáním škoda vznikla.

Odpovědnost člena orgánu spolku

Péče řádného hospodáře představuje zejména rozhodovací činnost prováděnou na základě dostatečných informací, odborně a ve prospěch spolku (např. dodržování mlčenlivosti, dodržování a provádění usnesení valné hromady ze strany předsedy, dodržování kompetence apod.)

Člen orgánu však nemusí být zběhlý ve všech oblastech činnosti spolku; pro dodržení povinnosti konat s péčí řádného hospodáře postačí, když si vyžádá odborné stanovisko u závažnějšího rozhodnutí, zejména v oblasti činnosti, na kterou sám není odborník.

Příklad porušení péče řádného hospodáře:

Předseda v důsledku své neodbornosti (např. aniž si vyžádal odborné stanovisko) uzavře pro spolek nevýhodnou nájemní smlouvu, kdy spolek bude muset hradit nepřiměřeně vysoké nájemné. Spolek by zde mohl po předsedovi požadovat náhradu škody spočívající v rozdílu mezi běžným nájemným a sjednaným.

Odpovědnost člena orgánu spolku

Podle ustanovení § 106 zák. č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob, podle kterého opakované nezakládání dokumentů do sbírky listin rejstříkového soudu (např. účetní závěrky) se považuje u statutárního orgánu za porušení péče řádného hospodáře.

Ručení člena orgánu spolku (např. předsedy)

Ručitelský závazek je upraven v §159 odst. 3 NOZ.

Člen orgánu spolku ručí věřitelům spolku **jen omezeně, tj. neručí za veškeré dluhy / závazky** spolku, pokud poruší péči řádného hospodáře a spolku tím vznikne škoda, pak ručí za dluhy / závazky spolku jen do výše takto vzniklé škody, kterou navíc spolku neuhradil.

Příklad: spolku jednáním předsedy v rozporu s řádnou péčí vznikne škoda 80 tis. Kč, předseda spolku uhradí jako náhradu škody částku 45 tis. Kč.

Předseda věřitelům spolku tedy ručí za dluhy spolku do výše 35 tis. Kč.

Odpovědnost člena orgánu spolku

Předpoklady vzniku ručitelského závazku:

- musí být **prokázána odpovědnost** člena orgánu spolku za škodu způsobenou tomuto spolku
- musí již **nastat splatnost dluhu** člena orgánu spolku vzniklého z titulu náhrady škody spolku (např. již bylo pravomocně soudem rozhodnuto, že člena orgánu spolku je povinen spolku nahradit škodu)
- věřitel se nemůže **objektivně** domáhat splnění dluhu po spolku (např. z důvodu platební neschopnosti spolku)

Odpovědnost za škodu (nikoli ručitelský závazek) vůči věřiteli může **statutárním orgánu spolku vzniknout** i na základě ustanovení § 99 zák. č. 182/2006 Sb. **insolvenční zákon**, kdy tato **odpovědnost vzniká pouze v případě, kdy by statutární orgán nepodal insolvenční návrh** v případě úpadku spolku

Odpovědnost za škodu způsobenou na odložených věcech

Institut náhrady škody vzniklé na tzv. odložené věci je ochranou před rizikem, které spočívá v tom, že při některých činnostech nebo při využívání některých služeb je nutno, aby ten, kdo se takové činnosti účastní/využívá službu, odložil některou svou věc, a tudíž nad ní na určitou dobu ztratil kontrolu.

Problematika této odpovědnosti se pak dosti často dotýká i sportovní praxe.

Povinnost k náhradě škody vzniklé na odložených věcech tíží provozovatele činnosti, která je zpravidla spojená s odkládáním věcí (§ 2945 NOZ).

Odpovědnost za škodu způsobenou na odložených věcech

Rozsah činností, u kterých se předpokládá odkládání věcí, je značně široký a zákon tyto činnosti blíže nespecifikuje. Nicméně zcela jednoznačně mezi ně patří i výkon sportovní činnosti, využívání sportovního zařízení apod. (typicky se při sportu odkládá oblečení a další osobní věci).

Proto může být odpovědným subjektem např. provozovatel tenisového areálu či pořadatel atletického závodu.

Povinnost nahradit škodu vzniklou na odložené věci vzniká přímo ze zákona. Není tedy třeba, aby nějakým specifickým způsobem došlo k předání a převzetí věci.

Navíc pokud dojde k poškození věci či její ztrátě, je provozovatel dané činnosti povinen nahradit škodu bez ohledu na to, jak k ní došlo, jestli jí zavinil či nikoli, a i bez ohledu na to, zda bude zjištěn skutečný škůdce.

Jestliže však bude skutečný škůdce zjištěn, může po něm provozovatel požadovat, aby mu nahradil vše, co on sám musel nahradit poškozenému.

Odpovědnost za škodu způsobenou na odložených věcech

Povinnost k náhradě škody tíží vždy provozovatele dané činnosti.

Z tohoto pohledu tedy není významné, jaký vztah má takový provozovatel k vlastníku prostor, ve kterých svou činností realizuje (např. je v nájmu).

Rovněž není důležité, zda má provozovatel nějakou možnost ovlivnit stav užívaných prostor. Z tohoto důvodu nemusí být v případě využívání sportoviště vždy úplně jasné, kdo je vlastně odpovědným subjektem.

Rozhodně jím nemusí vždy být jen vlastník či provozovatel daného sportoviště. V konkrétním případě bude důležité posouzení, kdo vlastně provozuje činnost, se kterou je spojeno odkládání věcí.

Odpovědnost za škodu způsobenou na odložených věcech

Jako příklad lze uvést atletické závody pořádané sportovním klubem na sportovišti, které bude mít za tímto účelem pronajaté od obce. V tomto konkrétním případě bude odpovědnost za odložené věci účastníků závodu tížit sportovní klub.

Obec totiž v daném případě sportoviště jen pronajímá, provozovatelem sportovní činnosti, se kterou je spojeno odložení věcí, je zde sportovní klub coby pořadatel atletického závodu.

Možnost vzniku povinnosti k náhradě škody však lze minimalizovat.

K odložení věcí by mělo být určeno k tomu vhodné místo, které je možné určitým způsobem zabezpečit (typicky zamykatelná šatna, skříňka).

Odpovědnost za škodu způsobenou na odložených věcech

Bude-li místo takto určeno a sportovec si věci odloží jinde, pak se nemůže úspěšně domáhat náhrady za jejich poškození či ztrátu.

A naopak. Jestliže vhodné místo určeno nebude, mohou si sportovci své věci odložit na místě k tomu obvyklém, což může být např. i lavička u hřiště, a za jejich ztrátu bude provozovatel v takovém případě odpovědný.

Musí se však jednat o takové věci, které musí být při dané činnosti odloženy, aby vůbec mohla být vykonávána.

Při pořádání závodu se bude typicky jednat o běžné oblečení, které je odloženo při převlečení do sportovního, mobilní telefon, běžné zavazadlo. Naopak pořadatel závodu nebude odpovídat např. za zaparkované auto, kterým se účastník závodu na místo konání dopravil.

Odpovědnost za škodu způsobenou na odložených věcech

Vývěsky typu „za odložené věci se neručí“.

Takovýmto jednostranným prohlášením provozovatel v žádném případě nemůže svou povinnost k náhradě škody vyloučit.

Oproti předchozí právní úpravě navíc občanský zákoník již nelimituje rozsah náhrady škody (dříve byl limit stanoven zejména u cenností).

Výši náhrady škody by mohl snížit jen soud, ale z důvodů zvláštního zřetele.

Děkuji za pozornost.

